

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2006. gada 10. augusts),

ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu un EEZ līguma darbību

(Lieta Nr. COMP/M.4094 – *Ineos/BP Dormagen*)

(izziņots ar dokumenta numuru K(2006) 3592)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2007/161/EK)

Saskaņā ar Padomes 2004. gada 20. janvāra Regulu (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju⁽¹⁾, un jo īpaši tās 8. panta 1. punktu Komisija 2006. gada 10. augustā pieņēma lēmumu apvienošanās lietā. Lēmuma versija, no kuras izņemta konfidenciāla informācija, lietas autentiskā valodā un Komisijas darba valodās atrodama Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē šādā adresē: http://ec.europa.eu/comm/competiton/index_en.html

- (1) Komisija 2006. gada 24. janvārī saņēma paziņojumu, ar kuru uzņēmums *INEOS Group Limited* (“*Ineos*”) paziņoja par savu nodomu, iegādājoties aktīvus, iegūt kontroli pār *BP Ethylene Oxide/Ethylene Glycol Business* (“*BP Dormagen Business*”), ko kontrolē *British Petroleum Group* (“*BP*”). Komisija atļāva 2005. gada 9. decembrī (Lieta Nr. COMP/M.4005 – *Ineos/Innovene*, “galvenais darījums”).
- (2) *Ineos* ir Apvienotās Karalistes sabiedrība ar ierobežotu atbildību; tai ir vairāki pilnībā piederoši meitasuzņēmumi, kas darbojas ķīmisku starpproduktu un speciālu ķīmisku vielu ražošanā, izplatīšanā, pārdošanā un mārketingā visā pasaulē. *Ineos* 2006. gada 16. decembrī iegādājās bijušo *BP* olefinu, atvasinājumu un pārstrādes uzņēmumu *Innovene* (izņemot *BP Dormagen Business*, kura iegāde ir šā lēmuma priekšmets), kas ražo dažādus petroķīmijas produktus, tostarp olefinus un to atvasinājumus, kā arī dažādus pārstrādes produktus⁽²⁾. Minēto pasākumu Komisija atļāva 2005. gada 9. decembrī (Lieta Nr. COMP/M.4005 – *Ineos/Innovene*, “galvenais darījums”).
- (3) *BP* pašlaik kontrolē *BP Dormagen Business*, kam ir vienīgi rūpnīca *Ķelnē/Dormagenā* (Vācijā) un kas darbojas etilēnoksidā (“*EO*”) un etilēnglikolu (“*EG* vai *glikolu*”) ražošanā.
- (4) Padomdevēja komiteja uzņēmumu koncentrācijas jautājumos savā 143. sanāksmē 2006. gada 28. jūlijā sniedza labvēlīgu atzinumu par Komisijas iesniegto lēmuma projektu par atļauju⁽³⁾.
- (5) Uzklaušanās amatpersona 2006. gada 26. jūlija ziņojumā atzina, ka ir ievērotas pušu tiesības tikt uzklautām⁽³⁾.
- (1) OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.
(2) *Innovene* bija trīs objekti EEZ: *Grangemouth* (Apvienotā Karaliste), *Lavera* (Francija) un *Dormagen* (Vācija). Galvenā darījuma rezultātā uzņēmums *Ineos* iegādājās *Grangemouth* un *Lavera*.
(3) OV C 54, 9.3.2007.

I. KONKRĒTIE TIRGI

Priekšvēsture

- (6) Veicot galvenā darījuma pārbaudi, Komisija novērtēja etilēnoksidu ("EO") un vairāku tā atvasinājumu ("EOD") jo īpaši spirta etoksilātu, glikolēteru ("GE") un etanolamīnu ("EOA") tirgus. Komisija secināja, ka galvenais darījums nerada nopietnas šaubas par tā saderību ar kopējo tirgu horizontāli un vertikāli saistītos tirgos.
- (7) BP Dormagen Business vienīgie ražotie un pārdotie produkti ir EO un EG. Ineos ražo ķīmisku vielu plašu klāstu, tostarp EO un EO atvasinājumus (tostarp EG). Tātad vienīgie horizontālie pārklājumi, kas rodas Ineos ierosinātās BP Dormagen Business iegādes rezultātā, ir saistīti ar EO un EG. Turklāt vertikālas attiecības pastāv EO iepriekšējā posma tirgū (attiecībā uz etilēnu) un EO nākamā posma tirgū (attiecībā uz EO atvasinājumiem).

Konkrētie produktu tirgi

- (8) EO ir bezkrāsaina gāze, ko ražo ar etilēna daļēju oksidāciju. EO etilēna saturs ir 82 %, un tas ir bīstams produkts, viegli uzliesmojošs un sprāgstošs. Tas ir arī toksisks un kancerogēns. EO var izmantot neattīrītā veidā EG ražošanai vai papildus attīrīt.
- (9) EG ir ķīmiski starpprodukti, ko ražo galvenokārt ar EO nekatalītisku hidrēšanu. EG veido 37,5 % no kopējā EO patēriņa EEZ, un tos ražo tikai integrēti EO ražotāji.
- (10) EO apstrādes alternatīvs ceļš ietver tā papildu attīrīšanu: attīrītu EO tad var izmantot dažādu citu ķīmisku starpproduktu ražošanai. Lielāko daļu šī attīrītā EO integrētie EO ražotāji izmanto savām vajadzībām pakārtotās operācijās, lai ražotu EO atvasinājumus; atlikušo daļu pārdod trešām personām, kas konkurē ar EO ražotājiem dažādu EO atvasinājumu tirgos.

Etilēnoksidā

- (11) Komisija ir pārbaudījusi etilēnoksidu iepriekšējās lietās⁽⁴⁾. Tā konstatēja atsevišķu produktu tirgu EO vajadzībām, jo

tam raksturīga neliela aizvietojamība, īpaši izmantojot kā tiešu izejvielu ķīmiskās reakcijās. Izmeklēšana šajā lietā apstiprināja šā produktu tirgus definīciju.

- (12) Tā kā trešām personām pārdod tikai attīrītu EO, konkurences novērtējums šajā lietā bija vērsts uz attīrītā EO tirgu. Procesa vēlā posmā Ineos apgalvoja, ka attīrīto EO varētu sīkāk iedalīt augstas kvalitātes EO ("HG-EO") vai zemas kvalitātes EO ("LG-EO") atkarībā no piemaisījumu līmeņa (galvenokārt aldehīdu satura). Tomēr tirgus izpēte apstiprināja, ka nebija nepieciešamības sīkāk iedalīt konkrēto produktu tirgu atbilstīgi attīrītā EO tīrības līmeņiem, jo trešām personām pārdeva tikai HG-EO.
- (13) Komisija izmeklēja arī, vai jānodala ilgtermiņa vienošanās par EO piegādi pircējiem, kuru rūpnīcas atrodas EO piegādātāja objektā vai blakus tam un savienotas ar cauruļvadu ("objektā"), un piegādes citiem pircējiem ("ārpus objekta"), ko apkalpo ar citiem līdzekļiem, piemēram, kravas automašīnu vai dzelzceļu. Komisija konstatēja, ka starp šīm divām piegādes metodēm pastāv dažas cenu līmeņu, līguma termiņu un iepirkto daudzumu atšķirības. Tomēr Komisijai nebija jāpieņem lēmums par šo jautājumu, ņemot vērā to, ka darījums būtiski netraucētu efektīvai konkurencei neatkarīgi no tā, vai tiek uzskatīts, ka piegādes objektā un ārpus objekta veido vienu vai divus atsevišķus tirgus.

Etilēnglikoli

- (14) Ineos apgalvoja, ka EG veido atsevišķu produktu tirgu atbilstīgi iepriekšējam Komisijas lēmumam⁽⁵⁾. Tomēr turpmākajā lēmumā⁽⁶⁾ Komisija bija atzīmējusi, ka pieprasījuma apsvērumi varētu radīt nepieciešamību nodalīt dažādos EG veidus. Tie ir: monoetilēnglikols ("MEG"), dietilēnglikols ("DEG") un trietilēnglikols ("TEG"). MEG veido ievērojami lielāko produkcijas daļu (aptuveni 90 %); atlikusī produkcija sadalīta starp DEG (aptuveni 9 %) un TEG (aptuveni 1 %).
- (15) Šajā lietā lielākā daļa tirgus dalībnieku norādīja, ka EG sīkāk jāsadala trīs MEG, DEG un TEG tirgos, jo tiem ir ļoti dažādi lietojumi, un tie nekādā mērā nav aizstājami. Tomēr no piedāvājuma viedokļa MEG, DEG, TEG nemainīgi tiek ražoti kopā un vienmēr tiek ražoti ļoti līdzīgās

⁽⁴⁾ Lieta Nr. COMP/M.2345 – Deutsche BP/Erdölchemie, 2001. gada 26. aprīlis, un lieta Nr. COMP/M.4005 – Ineos/Innovene, 2005. gada 9. decembris.

⁽⁵⁾ Lieta Nr. COMP/M.2345 – Deutsche BP/Erdölchemie, 2001. gada 26. aprīlis.

⁽⁶⁾ Lieta Nr. COMP/M.3467 – Dow Chemicals/PIC/White Sands JV, 2004. gada 28. jūnijs.

proporcijās. Netika noteikta precīza tirgus definīcija, jo darījums būtiski netraucētu efektīvai konkurencei attiecībā uz EG saskaņā ar kādu no alternatīvajām produktu tirgu definīcijām.

Konkrētie ģeogrāfiskie tirgi

Etilēnoksīds

- (16) Iepriekšējos lēmumos ⁽⁷⁾ Komisija ir uzskatījusi, ka EO tirgus ģeogrāfiskais izmērs, iespējams, ir Rietumeiropa (definēta kā EEZ plus Šveice), lai gan netika noteikta precīza tirgus definīcija. Šajā lietā attiecīgās ražošanas rūpnīcas atrodas Antverpenē (Beļģijā), Lavērā (Francijā) un Dormagenā (Vācijā). *Ineos* apgalvoja, ka tirgus ir EEZ mēroga, jo no šīm rūpnīcām EO tiek transportēts lielos attālumos (saskaņā ar *Ineos* datiem dažos gadījumos vairāk nekā 1 000 km, lai gan lielākā daļa piegāžu ir 600 km robežās). Tomēr ievērojami lielākā daļa pircēju un vismaz puse konkurentu uzskata ģeogrāfisko tirgu par reģionālu. Pārvadāšanas attālumi ir no 0 km līdz 800 km, lielākā daļa no 0 līdz 600 km sakarā ar transporta izmaksām un produkta bīstamo raksturu.
- (17) Atbilstīgi transportēšanas attāluma ierobežojumiem Komisija noteica EO iespējamās reģionālās tirgus: i) Apvienotā Karaliste un Īrija, ii) ziemeļvalstis (Norvēģija, Zviedrija un Somija), iii) kontinentālās Eiropas ziemeļrietumi vai "MNWE" (Nīderlande, Dānija, Beļģija, Luksemburga, Vācija, Austrija, Francijas centrālā daļa un ziemeļi), iv) Vidusjūras baseins (Itālija, Portugāle, Francijas dienvidi un Spānija) un v) Centrāleiropa un Austrumeiropa. Turklāt Komisija atklāja, ka reģionālām cenu atšķirībām un ierobežotām tirdzniecības plūsmām ir tendence apstiprināt šo ģeogrāfiskā tirgus segmentāciju. Tomēr nebija jāizdara secinājums par EO precīzā ģeogrāfiskā tirgus definīciju, jo Komisija atklāja, ka darījums būtiski netraucētu efektīvai konkurencei nevienā iespējamā ģeogrāfiskā tirgū (EEZ ģeogrāfiska mēroga vai MNWE tirgum – vienīgajam reģionālajam tirgum, kurā darbojas abas puses).

Etilēnglikoli

- (18) *Ineos* apgalvoja atbilstīgi tam, kas ir apgalvots iepriekšējos lēmumos ⁽⁸⁾, ka EG konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir vismaz Rietumeiropa un pat globāls. Tas ir tādēļ, ka

EG nav bīstami produkti un tātad ir viegli transportējami. Cenas ir salīdzināmas globālā līmenī, un imports uz EEZ galvenokārt no Tuvajiem Austrumiem un Krievijas veido aptuveni 13 % no EEZ kopējā patēriņa.

- (19) Ievērojami lielākā daļa respondentu uz tirgus izpēti apstiprināja, ka ģeogrāfiskais tirgus ir vismaz EEZ mēroga. Tomēr lēmuma nolūkā netika noteikta precīza tirgus definīcija, jo darījums būtiski netraucētu efektīvai konkurencei kopējā tirgū vai būtiskā tā daļā saskaņā ar alternatīvām ģeogrāfiskā tirgus definīcijām.

II. NOVĒRTĒJUMS

Etilēnoksīds

- (20) EO tirgus kopējais izmērs EEZ, ieskaitot ražošanu savām vajadzībām, ir aptuveni 3 000 ktpa (kilotonnas gadā). Tirdzniecības tirgus veido aptuveni 18 % no kopējās ražošanas vai aptuveni 560 ktpa, no kā aptuveni 33 % vērtības izteiksmē veido pircēji objektā un 67 % – pircēji ārpus objekta.
- (21) Tirgus struktūras izteiksmē darījums apvienošanās starp diviem no trim lielākajiem EO piegādātājiem, radot apvienotas tirgus daļas, kas lielākas par 45 %, saskaņā ar jebkuru EO konkrēto produktu un ģeogrāfisko tirgu pieņemamu definīciju. Apvienotā uzņēmuma tuvākais konkurents *Shell* veido 15 līdz 25 % no kopējā tirdzniecības tirgus attiecībā uz piegādēm objektā un ārpus objekta. Visu pārējo konkurentu tirgus daļas ir mazākas par 10 % (daudzas mazākas par 5 %) attiecībā uz kopējo pārdošanu un pārdošanu ārpus objekta.

- (22) Tomēr, ņemot vērā to, ka tirdzniecības tirgus veido diezgan nelielu kopējās ražošanas proporciju, samērā nelielas izmaiņas kopējā ražošanā var būtiski ietekmēt tirdzniecības tirgu. Rezultātā savā novērtējumā Komisija koncentrēja uzmanību uz integrētu ražotāju EO lietošanas savām vajadzībām nozīmi un tās ietekmi uz pārdošanu trešām personām. Komisija pārbaudīja apstākļus saistībā ar EO piedāvājumu un jo īpaši tos faktorus, kas var ierobežot apvienotā uzņēmuma darbību EO tirdzniecības tirgū.

⁽⁷⁾ Lieta Nr. COMP/M.2345 – *Deutsche BP/Erdölchemie*, 2001. gada 26. aprīlis, un lieta Nr. COMP/M.4005 – *Ineos/Innovene*, 2005. gada 9. decembris.

⁽⁸⁾ Lieta Nr. COMP/M.2345 – *Deutsche BP/Erdölchemie*, 2001. gada 26. aprīlis, lieta Nr. COMP/M.3467 – *Dow Chemicals/PIC/White Sands JV*, 2004. gada 28. jūnijs.

- (23) Lai to veiktu, Komisija noteica galvenos aspektus, no kuriem ir atkarīga EO pieejamība tirdzniecības tirgū: EO ražošanas jauda; attīrīšanas jauda; EO pakārtoti lietojumi jo īpaši sadalījums starp EG un citiem lietojumiem; stimuli lietot papildu EO iekšēji un/vai pārdot tirdzniecības tirgū.
- (24) Vispirms Komisija novērtēja, vai pašlaik pušu konkurentiem ir pietiekama neizmantota jauda EO piedāvājumam tirdzniecības tirgū. Šajā sakarā tā ir attīrīšanas jauda, kas ir svarīga, jo tirdzniecības tirgū tiek pārdots tikai attīrīts EO. Izmeklēšana atklāja, ka, lai gan pušu rūpnīcas ir neizmantotās attīrīšanas jaudas svarīga daļa, to konkurentu neizmantotā jauda varētu ierobežot pušu pret konkurenci vērsto darbību, jo tās veido būtiskus apjomus salīdzinājumā ar samērā nelielo tirdzniecības tirgu.
- (25) Komisijas veiktā novērtējuma svarīga daļa šajā lietā bija vērsta arī uz attiecībām starp attīrītā EO un EG ražošanu. EG ražošanas samazināšana var ļaut integrētiem ražotājiem (tiem ražotājiem, kas izgatavo gan EO, gan EG) palielināt to attīrītā EO ražošanu. Šī attiecība ir balstīta uz to, ka abiem produktiem izmanto to pašu izejvielu (neattīrītu EO), un rezultātā EG ražošanas samazināšana atbrīvos neattīrītu EO, ko varētu izmantot attīrīta EO papildu daudzumu ražošanai – atbilstīgi attīrīšanas jaudas ierobežojumiem.
- (26) Ineos apgalvoja, ka MEG tiek izmantots kā pārmaiņu produkts, kas atkarībā no tirgus apstākļiem ļauj EO ražotājiem pārslēgties uz EO vai citu EO atvasinājumu piegādi un no tās. Lai to pierādītu, Ineos iesniedza divus ekonometriskus pētījumus, kas rāda, ka agrāk pušu konkurenti varēja palielināt attīrītā EO ražošanu uz glikolu ražošanas rēķina, reaģējot uz dikstāvēm Ineos un BP Dormagen Business rūpnīcās. Tika konstatēts, ka ietekmēto rūpnīcu EO pārdošanas samazinājumi (zināmā mērā) tika kompensēti ar konkurentu EO pārdošanas pieaugumu.
- (27) Komisija secināja, ka, lai gan šiem pētījumiem ir zināmi ierobežojumi, tie norāda šo konkurentu potenciālu darboties pretī apvienotā uzņēmuma pret konkurenci vērstai darbībai.
- (28) Komisija tad aplēsa, cik liela varētu būt šī potenciālā pārmaiņa no glikoliem uz attīrītu EO, ņemot vērā visus jaudas ierobežojumus. Komisija konstatēja, ka glikolu ražošanas vislielākā prognozējamā samazinājuma gadījumā potenciālā pārmaiņa no glikoliem uz attīrītu EO apvienotā uzņēmuma vienpusēja cenu paaugstinājuma gadījumā varētu dot EO tirdzniecības tirgum daudzumus, kas ir būtiski salīdzinājumā ar šī tirgus pašreizējo kopējo izmēru.
- (29) Komisija ņēma vērā arī jaunu glikolu jaudas ietekmi, kuri ieplūst Tuvajos Austrumos un Āzijā, uz tirgus situāciju Eiropā. Tā konstatēja, ka šīs jaunās EO ražošanas jaudas, iespējams, radītu EG eksporta pieaugumu uz EEZ, un ka rezultātā varētu sagaidīt EG ražošanas samazinājumu EEZ. Tas, savukārt, varētu palielināt EO pieejamību EEZ pārdošanai trešām personām un citu EO atvasinājumu iekšējai ražošanai.
- (30) Atbilstīgi Komisija uzskatīja par piemērotu novērtēt pasākuma ietekmi perspektīvā, tas ir, saistībā ar prognozēto un pamatoti sagaidāmo attīstību nākotnē.
- (31) Komisijas veiktā izmeklēšana rādīja, ka paredzams, ka kopējā neizmantotā jauda EO ražošanai EEZ tuvākajos gados palielināsies un izmantošanas likmes būs zemākas. Lai gan paredzams, ka neizmantotā attīrīšanas jauda tuvākajā laikā samazināsies, tomēr tā kā tirdzniecības tirgus ir samērā neliels un nav paredzams, ka tuvākajā laikā tas būtiski palielināsies, atlikusi neizmantotā attīrīšanas jauda joprojām var būt ierobežojums apvienotā uzņēmuma veiktiem vienpusējiem cenu paaugstinājumiem.
- (32) Turklāt, lai novērtētu glikolu importa no Tuvajiem Austrumiem gaidāmā pieauguma ietekmi uz EO tirdzniecības tirgu Eiropā, tika ņemti vērā EO ražotāju turpmākie saimnieciskie stimuli piegādāt tirdzniecības tirgum. Lai kompensētu EO patēriņa prognozēto samazinājumu glikoliem un lai uzturētu izmantošanas likmes EO ražošanai visaugstākajos iespējamajos līmeņos, EO ražotājiem būtu jāatrod citas tirdzniecības vietas EO piegādei. Tā kā visiem citiem EO atvasinājumiem (izņemot glikolus) un tirdzniecības tirgum ir nepieciešams attīrīts EO, EO ražotājiem Eiropā būtu stimuli palielināt savas pašreizējās attīrīšanas jaudas.

- (33) Komisija konstatēja, ka EO ražošanas attīrīšanas segmentu paplašināšana ir lētāka un bieži nav saistīta ar citiem ieguldījumiem rūpnīcā. Pieņemot, ka konkurenti varēs palielināt pašreizējās attīrīšanas jaudas, lai absorbētu glikolu ražošanas paredzamo samazinājumu, šo palielinājumu apmērs ir atkarīgs no EO ražotāju EO lietošanas savām vajadzībām EOD nolūkos, to spējas palielināt EOD jaudas un to stimuliem lietot EO savām vajadzībām vai pārdot to tirdzniecības tirgū.
- (34) Komisijas veiktā izmeklēšana atklāja, ka tuvākajā laikā integrētu ražotāju EOD jauda tiks daļēji ierobežota sakarā ar palielinātu pieprasījumu pēc EOD. EOD ražošanas jaudas palielinājumi ir dārgāki un prasa vairāk laika nekā EO attīrīšanas jaudas palielinājumi. Rezultātā ne viss attīrītais EO, kas atbrīvots sakarā ar glikolu ražošanas samazinājumu EEZ, tiks absorbēts ar integrētu ražotāju EOD ražošanas palielināšanu. Rezultātā tas būs pieejams tirdzniecības tirgū.
- (35) Tādēļ var izslēgt būtisku traucējumu efektīvai konkurencei EO tirdzniecības tirgū. EO pircējiem būs piegādes alternatīvas, kas būs pietiekamas, lai ierobežotu apvienotā uzņēmuma darbību.
- Glikoli*
- (36) Tiek lēsts, ka EG ražošana un patēriņš pasaulē ir aptuveni 17 000 ktpa, no kā ražošana EEZ ir aptuveni 1 700 ktpa pieprasījumam pēc aptuveni 1 950 ktpa. Pieprasījums pasaulē pēdējo gadu laikā ir bijis samērā stabils jo īpaši

sakarā ar pieprasījumu Ķīnā un Tālajos Austrumos pēc MEG, ko izmanto poliestera audumiem. Tas, savukārt, ir veicinājis ieguldījumus būtiskā, jaunā EG jaudā Āzijā un Tuvajos Austrumos; šīs jaudas ieplūšana paredzēta dažu tuvāko gadu laikā.

- (37) Komisijas veiktā izmeklēšana norādīja, ka apvienotā uzņēmuma tirgus daļa globālā tirdzniecības tirgū nepārsniedz 5 % jebkurai iespējamai produktu tirgus definīcijai. EEZ mēroga tirdzniecības tirgū apvienotā uzņēmuma daļa nepārsniedz 20 % jebkurā konkrētā produktu tirgū. Arī apvienotais uzņēmums izjutīs konkurenci no dažādu spēcīgu konkurentu puses, piemēram, BASF, MEGlobal, Sabic, Shell, Clariant, kā arī no importa.
- (38) Ņemot vērā apvienotā uzņēmuma ierobežoto tirgus daļu, būtisku konkurentu esamību, kuriem ir salīdzināmas vai lielākas tirgus daļas, un glikolu ražošanas prognozēto samazinājumu Eiropā (importa pieauguma rezultātā), Komisija secināja, ka ierosinātais darījums nerada bažas par konkurenci EG tirgū.

III. SECINĀJUMS

- (39) Iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ Komisija secināja, ka ierosinātā koncentrācija būtiski netraucē efektīvai konkurencei kopējā tirgū vai būtiskā tā daļā jo īpaši dominējošā stāvokļa radīšanas vai nostiprināšanas rezultātā. Koncentrācija tādēļ jāatzīst par saderīgu ar kopējo tirgu saskaņā ar Apvienošanās regulas 8. panta 1. punktu un EEZ līguma 57. pantu.